

КОВДИК В.В., КОСОЛАП Н.Є.

ВОЛОДИМИР ТИМОШЕНКО - УКРАЇНСЬКИЙ ЕКОНОМІСТ ЗІ СВІТОВИМ ІМ'ЯМ

У роботі досліджується життя й наукова діяльність видатного українського вченого В.П.Тимошенка. Розкрито його значний внесок у розвиток економічної науки. Звертається увага на досягнення вченого в галузі аграрної економіки.

У кінці XIX ст. університети Російської імперії були захоплені політ-економічними знаннями. При Київському університеті імені Святого Володимира зорганізувалася школа політичної економії. Відомий професор Київського університету відзначав велике захоплення українського студентства гуманітарними науками, зокрема політичною економією. Ця думка підтверджується багатьма фактами з історії розвитку економічної науки в Україні, яка збагатила різні напрями економічного знання новаторськими теоріями, поглядами та ідеями і стала батьківщиною економістів-мислителів зі світовим ім'ям, до яких по праву належить наш земляк Володимир Прокопович Тимошенко.¹ Наукове ім'я вчений здобув у галузі економічної географії та статистики, відомий як кон'юктурознавець. Великою його науковою заслугою є доведення зв'язку циклічних коливань у сільському господарстві з промисловими циклами, що дістало назву в економічній науці "індекс Тимошенка".

Історія Сумщини відзначає вагомий внесок братів Тимошенків - Володимира та Сергія, у наукову скарбницю, що віддзеркалюється в спогадах сучасників вчених та доробках науковців. Сучасник В. П. Тимошенка С.Чалий згадує вченого як одного з братів, які змінили цивілізації. Значна кількість споминів представлена Л.Биковським, який мав можливість спілкуватися з вченим. Творчість В.П.Тимошенка досліджується в працях відомого українського економіста С.М.Злупка. Наукові доробки вченого аналізували також В.Власенко, О.Тараненко. Дослідниця І.Грабинська неодноразово зверталася до праць В.П.Тимошенка в працях про циклічність сільсько-господарського виробництва.

Проте існує не так багато аналітичних праць наукової творчості В. П.Тимошенка. Велика кількість інформації про нього ще маловідома, що може бути об'єктом досліджень майбутнього покоління науковців.

Володимир Прокопович Тимошенко (1885-1965) родом з с.Базилівки, що на Чернігівщині. Згодом родина переселилася до с.Шпотівка Конотопського повіту на власний хутір. Середню освіту юнак здобув у реальній гімназії м.Ромен на Полтавщині, у якій навчався в 1895-1902 роках.²

Ковдик Валентина Василівна, старший викладач кафедри економічної теорії, Косолап Наталія Євгенівна студентка факультету економіки та менеджменту Сумського державного університету.

Після закінчення став студентом інституту комунікації в Петербурзі, у якому навчався три роки і, захопившись економічними науками, залишив інститут у 1905 р. і продовжив навчання на економічному відділі С.-Петербурзького політехнічного інституту, який був заснований міністром фінансів Російської імперії, вихідцем з України, С.Ю.Вітте. Маючи значні фінансові можливості, царський міністр організував економічний відділ політехніки за програмою англійської “School of Economics” і залучив до викладання найславніших тогочасних фахівців, серед яких був і славнозвісний М.І.Туган-Барановський. Цей факт згадує у своїх спогадах Л.Биковський, підкреслюючи, що відомий вчений був головним професором В.Тимошенка, з яким підтримувалися стосунки й після закінчення інституту.

Під час навчання в Петербурзі В.П.Тимошенко був членом Української Студентської громади і за свої прогресивні погляди перебував кілька місяців у в'язниці “Хрести”. Після закінчення навчання і відбуття військової служби протягом року працював в економічному відділі Міністерства шляхів у Петербурзі. Пізніше за власним бажанням брав участь у проектуванні зрошувальної системи Ферганської долини в Туркестані, зокрема, збирав статистичну інформацію з метою вивчення можливостей розвитку бавовняного промислу у цьому регіоні. Перша світова війна призупиняє ці дослідження, і В.П.Тимошенко стає солдатом російської армії, де знаходився лише півтора року. Після знову почав працювати в Міністерстві торгівлі, але внаслідок більшовицького перевороту в Петрограді склалися несприятливі умови для творчої роботи. В.П.Тимошенко був заарештований більшовиками за участь у Комітеті службовців державних установ, а після звільнення з-під арешту виїхав до України.^{3,4}

За часів Української Центральної Ради В.П.Тимошенко став радником Міністерства торгу і промисловості, брав участь в Економічній комісії, яка розробляла господарські договори з європейськими державами. Восени 1919 р. В.П.Тимошенка затверджено керуючим справами Економічно-кон'юнктурного інституту Української академії наук.

Однак науково-організаційна праця вченого невдовзі була перервана виїздом за кордон у складі української делегації для участі в Мирній конференції в Парижі, після якої внаслідок політичних обставин В.П.Тимошенко покинув Україну назавжди.⁵

Праця за кордоном була плідною. У Парижі В. П.Тимошенко прожив кілька років, опублікував ряд статей з економіки України. У 1919 р. він опублікував два вагомих дослідження французькою мовою - “Україна та Росія в їхніх економічних взаємовідносинах» та «Економічні зв'язки України і Франції”. Перша з цих праць була у 1919 р. опублікована також і англійською мовою в США, а у 1928 р., в переробленому вигляді, була опублікована німецькою мовою в “Mitteilungen des Ukainischen Wissenschaftlichen Institut in Berlin”.⁶ Уже 1922 р. ім'я вченого згадується серед викладачів Української Господарської Академії в Подєбрадах (Чехія), де він викладав економічну географію та економічну політику.

Це був продуктивний для В.П.Тимошенка період, про що свідчать численні публікації, присвячені світовому господарству.

У 1921-1922 роках він, працюючи у Віденському університеті, написав працю “Картелі і трести”. За цю працю В.П.Тимошенку було присуджено звання доцента Українського вільного університету. “В отсій праці, — писав В. П. Тимошенко, — ми бажаємо, на підставі сучасної літератури і офіційних матеріалів про розвиток картельних та трестових організацій протягом півсторіччя їх сучасного існування, беручи керівниками цих перших картелів з їх широким розумінням нового явища, розглянути деякі сучасні форми і проблеми картельного і трестового руху і їх значення для організації господарського життя”.⁷ Учений виклав своє бачення модерних форм організації промисловості, наголошував на стремлінні картелів і трестів до монополії, розглядав вплив монополістичних об’єднань на ціни, на послаблення “господарчих криз”, на “розвиток продукції і технічний прогрес”. В.П.Тимошенко проаналізував взаємини монополістичних об’єднань і держави, інші аспекти нового етапу в організації промисловості.

Весною 1922 р. він був обраний доцентом Української господарської Академії. У 1923 р. В.П.Тимошенко видав свої лекції “Вчення про світове господарство”, у яких поєднано економічний і географічний підходи до господарського розвитку. У вступі до цієї монографії вчений писав: “Господарча діяльність людей, себто діяльність, направлена на планомірне забезпечення потреб людей необхідними матеріальними речами, рівно ж як і людськими послугами, ця діяльність має дві сторони: з одного боку вона виконується в суспільствах у співробітництві людей між собою, через що явища господарчого життя суть явища соціальні, з другого боку ця діяльність направлена в значній мірі на зовнішній світ, на природу, залежить від природи”.⁸

Визначений предмет господарської діяльності людей свідчить, що своє дослідження В.П.Тимошенко виконав на перетині економіки і географії, виокремивши особливу роль природному середовищу в розвитку економіки. Предмет своїх досліджень вчений назвав “географічною економікою”, разом з тим вважаючи, що науковий доробок є більш економічним, ніж географічним. Не всі рецензенти праць В.П.Тимошенка з цим погоджувалися. Наприклад, А.Синявський, високо оцінюючи дослідження “Вчення про світове господарство” В.П.Тимошенка, вважав, що його змістом “є економічна географія, у якій є вірні методологічні риси”, підкреслюючи, що вона являє значний поступ своєю методологічною побудовою, віддзеркалює течії і напрями західноєвропейського розвитку теоретичних основ вказаного предмету. У 1927 р. в період українізації працям вченого-емігранта була дана висока оцінка. Вчений ніколи не забував Україну і робив усе для того, щоб українська проблематика була належно трактована в контексті світових економічних процесів.

З точки зору розуміння наукових зацікавлень і теоретичного поглиблення принципове значення має плідна участь В.П.Тимошенка у наукових семінарах з проблем економічної кон’юнктури Української Господарської Академії. Тут у квітні 1924 р. при кабінеті народного господарства під його керівництвом була створена відповідна комісія зі студентів і професорів економічного відділу УГА.

Початкове завдання полягало в тому, щоб ознайомити студентів з технікою спостереження за господарською кон'юктурою.

Робота в комісії проводилась за методами, які використовувалися у Гарвардському, Лондонському і Паризькому університетах. 11 квітня 1924 р. В.П.Тимошенко виголосив доповідь про техніку спостереження за економічною кон'юктурою, накресливши програму діяльності комісії. Наукові доробки вчений пропагував у студентській аудиторії: восени 1925 р. протягом семестру В.П.Тимошенко викладав курс “Господарська кон'юктура”. У своїх лекціях і доповідях науковець, як потім згадували його слухачі, відзначався як глибокий джерелознавець і надзвичайний ерудит, використовуючи літературу, опубліковану різними мовами. Педагогічна та творча діяльність вченого стала продовженням наукової школи славетного українського економіста М.Туган-Барановського, про прихильність до якої В.П.Тимошенко писав у праці. “М.Туган-Барановський і західноєвропейська економічна думка”. В.П.Тимошенко своїм завданням вважав накреслити точки впливу свого вчителя на економічну думку європейської науки. Особливо цінною і впливовою є теорія криз М.Туган-Барановського “Праця М.І. про промислові кризи,— писав В.Тимошенко,— зробилась загально-визнаним придбанням всесвітньої економічної науки, дала напрям дальшій науковій праці у відповідних галузях і залишиться в скарбниці економічної науки на весь дальший час”.⁸ Публікація В.П.Тимошенка про М.Туган-Барановського була першою, яка так виразно засвідчила роль українського економіста в розвитку світової економічної науки.^{9,10}

Наукові доробки нашого вченого земляка В.П.Тимошенка стали відомі світовій спільноті. У 1925 р. він став стипендіатом Фонду Рокфеллера. Уперше до США В.П.Тимошенко прибув у 1926 р., перебував у студіях Корнельського університету Нью-Йорка. Влітку 1927 р. пред'явив працю на тему: «Wheat Prices and the World Wheat Market», після захисту якої одержав титул доктора філософії. Цю працю-думку проф. В.П.Тимошенка, можна віднести за характером до емпіричних студій у сфері економетрики. Методологічна вартість цього дослідження полягає в тому, що автор застосовує тут метод мультиплікаційної кореляції до аналізу історичних статистичних даних. Цей метод дослідження дав змогу встановити головні чинники обсягу попиту й пропозиції, що впливали на коливання цін пшениці на світових ринках впродовж 1890-1914 рр. Слід зазначити, що в Корнельському університеті опублікована праця довго була прикладом застосування кореляційного аналізу при вивченні статистики.¹¹

Пізніше, а саме в 1927-1928 академічному році вчений знову викладав в Українському Вільному Університеті та Українській Господарській Академії в Празі. Весною 1928 р. його було обрано ректором Українського Вільного Університету, але обов'язків він не виконував, бо знову виїхав до США і, як виявилось, назавжди.

Під час ще першого перебування В.П.Тимошенка в США талановитим українським вченим зацікавились американські наукові інституції. У середині 1928 р. дирекція дослідного інституту харчування Стенфордського університету в Каліфорнії запросила В.П.Тимошенка на посаду наукового співробітника. Його першим завданням було вивчити зерновий ринок у

Дунайських країнах. Зимою 1928 р. В.П.Тимошенка запросив Мічиганський університет в Енн-Арбор, де вчений у період з 1928 по 1934 роки викладав економічні дисципліни. У науковому сенсі цей період творчої біографії В.П.Тимошенка особливо цікавий, оскільки саме тоді він інтенсивно розробляв теорію сільськогосподарських коливань. Цьому питанню присвячені праці «The Role of Agricultural Fluctuations in the Business Cycle», «World Agriculture and the Depression» та інші. Обидві ці праці були досить прихильно зустрінуті фаховою пресою США, Англії та Німеччини. Про першу з цих праць відомий американський фахівець у сфері господарських циклів, Альвін Г.Гансен, написав огляд у вигляді окремої статті в «Journal of Farm Economics». Друга праця була використана англійським експертом Sir Frederic Leigh-Rossou в його окремій доповіді про аграрний протекціонізм у післявоєнний період.¹²

У 1930р. аналізуючи економічний розвиток після Першої світової війни В.П.Тимошенко підкреслював, що повоєнна криза поставила сільськогосподарське питання в центр економічних дискусій і є одним із важливих аспектів загального питання про вплив коливань у сільському господарстві на загальний розвиток економіки. На основі ґрунтовного аналізу розвитку сільського господарства вчений дійшов висновку про те, що цикли у фізичних обсягах сільськогосподарського виробництва генерують цикли у сільськогосподарському експорті. В.П.Тимошенко довів, що періоди з великим обсягом виробництва супроводжуються значним обсягом аграрного експорту, вважав, що цикли сільськогосподарського експорту перебувають у тісному взаємозв'язку із загальними економічними циклами. На думку вченого, причиною піднесення й початком нового циклу є фактори екзогенного характеру, до яких належить і сільське господарство, яке перебуває у взаємозв'язку з промисловістю.

Проблеми світових аспектів сільськогосподарських коливань В.П.Тимошенко торкався у багатьох своїх працях, але найповніше висвітлив їх у праці «Світове сільське господарство і криза», у якій проаналізував особливості міжнародної торгівлі між промислово розвинутими й аграрними країнами, оскільки торгівля між ними складала більшу частину міжнародної торгівлі.

У праці «Роль сільськогосподарських коливань у діловому циклі» В.П.Тимошенко проаналізував динаміку сільського господарства протягом 40 років, а в дослідженні «Світове сільське господарство і криза» вивчав умови розвитку сільського господарства в контексті виникнення кризи 1929-1933 років. Вчений з'ясував стан цін, виробництва, фонди головних сільськогосподарських продуктів, зовнішню торгівлю аграрних і високо індустріальних країн в 1925—1929 роках, зовнішні позики, платіжний баланс аграрних країн, економічний спад 1929—1930 років і поширення кризи.

Одним із висновків наукового доробку В.П.Тимошенка в галузі аналізу криз, є те, що характер сільськогосподарської кризи 1929-1933 років треба вивчати в міжнародному контексті економічного розвитку, зокрема, враховуючи характер відносин між аграрними та високо індустріальними країнами. З таких порівнянь видно, що падіння цін на сільськогосподарські продукти вплинули на обсяги експорту. Відповідно знизилась купівельна

спроможність сільськогосподарських країн. Оскільки аграрні країни становлять більшу частину світового ринку, то їх купівельна спроможність впливає на промислове виробництво індустриальних держав, бо воно залежить від експорту.

Розгляд аграрної кризи й сільськогосподарських коливань через призму взаємовідносин між країнами з різним рівнем економічного розвитку був великою мірою новаторським. Це підкреслив В.П.Тимошенко, відзначивши, що взаємовідносини між індустриальними й аграрними країнами для тлумачення економічної ситуації в індустриальних країнах ще не привернули достатньої уваги дослідників. Що стосується узагальнень, до яких прийшов вчений, то вони полягають у тому, що причинами світової економічної кризи були монетарні фактори, але, на його думку, не можна шукати виходу з кризи тільки в монетарних заходах. Серед багатьох завдань першочерговим є врегулювання попиту і пропозиції.¹³

Широкого розголосу в науковому світі набула праця вченого «Агрокультура Росії і пшенична проблема». Позитивні рецензії на неї з'явилися в США і Європі. Це значно зміцнило авторитет вченого, його ім'я стало відомим у колах економістів. В.П.Тимошенко став визнаним фахівцем у галузі економіки сільського господарства. Це було приводом до запрошення на роботу до Вашингтона в департаменті агрокультури. Таким чином, колишній радник українських урядів став радником федерального уряду США з проблем сільського господарства, де плідно працював включно до 1936 р., розробляючи теоретичні засади конструктивної аграрної політики США, яка включала й міжнародні торговельні стосунки. Для закордонного американського відомства В.П.Тимошенко написав спеціальну доповідь «Уклади міжнародних торговельних договорів протягом 1934-1936 років та їхній вплив на американське сільське господарство».¹⁴

У 1938 р. вийшла у світ праця «Monetary Influences on Postwar Wheat Prices». У цьому дослідженні В.П.Тимошенко проаналізував впливи грошової політики, зокрема, девальвації грошей у 1930-х роках в Австралії, Аргентині, Великобританії та США на формування цін пшениці на міжнародних ринках, стверджував, що конкурентне знецінення грошових одиниць призвело до більшого зниження світових цін на пшеницю, і таким чином, дав поштовх для негативної оцінки деяких заходів конкуренції на міжнародному ринку.

У 1940 р. була опублікована його праця «Wheat Subsidization and Export; The Experiences of 1938-39». У цьому дослідженні він виказує негативні наслідки використання в конкуренції різних методів субсидювання експорту, що спричинили зниження рівня світових цін на пшеницю.¹⁵

Визнані на американському континенті та в Західній Європі цінні дослідження В.П.Тимошенка з аграрної економіки були недоступні для вчених тоталітарного періоду в Україні. З проголошенням України незалежною державою праці українського вченого-емігранта стали об'єктом наукового дослідження. Зокрема, ґрунтовне ознайомлення з теорією сільськогосподарських коливань, співвідношення динаміки цін на сільськогосподарську і промислову продукцію, ролі сільського господарства у ділових циклах дозволило обґрунтувати «індекс Тимошенка», що розраховується як відношення сільськогосподарських цін до індексу цін на промислові

вироби.^{16,17}

В.П.Тимошенко знову повернувся до вивчення коливань сільськогосподарського виробництва. Цим питанням автор присвятив низку праць: “Мінливість врожаїв пшениці та випуску: Ч. 1. Цикли чи випадкові коливання. Ч. 2. Регіональні аспекти мінливості” (1942 р.) та “Міжрегіональні кореляції у врожах пшениці та виробництві” (1943 р.).

Проаналізувавши статистичні дані загальної вартості врожаю десяти головних сільськогосподарських культур США, В.П.Тимошенко доводить, що коливання загальної вартості врожаю збігаються з коливаннями індексу сільськогосподарських цін цих врожаїв, і водночас не існує кореляційного зв'язку між величиною загальної вартості врожаю та величиною фізичного обсягу цих врожаїв.

Такі узагальнення статистичних досліджень приводять до висновку, що коливання сільськогосподарських цін не тільки відображають зміни обсягів врожайності, які можуть спостерігатись у протилежних напрямках для різних агрокультур, і можуть компенсувати один одного, але й також вони демонструють деякі загальні тенденції стосовно всіх інших цін в економіці взагалі. Зокрема, коливання сільськогосподарських цін може бути розглянуто стосовно загальних економічних циклів.

В.П.Тимошенко, проаналізувавши достатню кількість матеріалу з економічної історії США, стверджує, що особливі економічні умови в економіці США, передусім, наприкінці XIX століття, можуть бути пояснені агрокультурними умовами. Цикли сільськогосподарських цін генеровані циклами обсягів сільськогосподарського виробництва, тому особливо важливо порівняти їх із циклами цін на продукцію промисловості. Такі порівняння демонструють, що хоча і промислові, і агрокультурні цикли розвиваються в одному і тому ж напрямку, але тривалість і амплітуда коливань відмінні. В.П.Тимошенко порівняв індекси агрокультурних та промислових цін за певні періоди часу.

Низький рівень відношення агрокультурних та промислових цін може бути визначений як чинник, що впливає на пожвавлення ділової активності, оскільки збільшення межі між ціною кінцевого продукту і ціною на сировинні матеріали (у цьому випадку на сільськогосподарську сировину) буде мати тенденцію до збільшення прибутку промислових підприємств, і, навіть, іноді до зменшення витрат на продукти харчування домогосподарств. Останні матимуть змогу більшу частину своїх доходів витратити на продукцію промислового виробництва.

В.П.Тимошенко довів, що в аналізі впливу коливань у сільськогосподарському виробництві на ділові цикли особливого значення набуває виявлення динаміки врожайності основних, зокрема, зернових культур. Саме вони становлять найбільшу частку у загальних обсягах продукції рослинництва, і в більшості регіонів світу валовий збір зерна розглядають як стратегічний показник. Тому, на думку В.П.Тимошенка, коливання обсягів сільськогосподарського виробництва та значна нееластичність попиту на сільськогосподарську продукцію (0,2-0,25) є основними причинами коливань ділової активності в сільськогосподарському виробництві.

Причиною пожвавлення та формування нового циклу в національній економіці, як зазначав В.П.Тимошенко, є чинники екзогенного характеру, які поєдналися з іншими сприятливими умовами. Тому коливання в обсягах сільськогосподарського виробництва є важливою передумовою, що впливає на сукупні коливання ділової активності.¹⁸

Фундаментальні дослідження В.П.Тимошенка з аграрної економіки припадають на початок 30-х років ХХ ст., але наукову працю він продовжував, займаючи посаду постійного співробітника Дослідного Інституту Харчування при Стенфордському університеті, в якому 1940 р. став професором. У 65 років вчений пішов на заслужений відпочинок, виконуючи роль наукового консультанта в інституті.

Після Другої світової війни проф. В.П.Тимошенко зосередив свою наукову працю на двох наукових темах “Світова цукрова промисловість” та “Радянська економіка, зокрема, економіка сільського господарства”. Провів дослідження під назвою “The Soviet Sugar Industry and its Past War Restoration”.¹⁹

В.П.Тимошенко брав активну участь у роботі американських наукових товариств, був членом Американської статистичної асоціації, Американської економічної асоціації, Міжнародного економетричного товариства, Королівського економічного товариства в Лондоні та ін.²⁰

У повоєнний період В.П.Тимошенко активно співробітничав з українськими науковими інституціями в США. Був обраний головою комісії ВУАН з вивчення економіки України. Влітку 1952 р. розробив програму з економіки України, яка становить значну наукову зацікавленість і сьогодні.

Отже, наш земляк В.П.Тимошенко зробив помітний внесок у теорію економічного зростання, залучивши до наукового аналізу аграрний сектор економіки, визначив участь сільськогосподарського виробництва в макроекономічній динаміці, розкрив національні особливості, простежив тісний зв'язок аграрного сектору з розвитком промисловості та інших секторів економіки.

Усе своє свідоме життя В.П.Тимошенко, проживши майже 40 років у США, залишався патріотом України, визнаним у світі економістом, якого ніколи не покидала туга за рідною землею. 15 серпня 1965 р. відійшов у вічність, але нащадкам залишив не тільки цінну наукову творчість, а й велику любов до своєї Батьківщини - України.

¹ Антонович В.Б. Моя сповідь. Вибрані історичні та публіцистичні твори. - К. - 1995. - 445 с.

² Чалий С. Брати, які змінили цивілізації // Свобода. - №14. - 2007. - С.4-7.

³ Злупко С.М. Завжди залишався українцем // Урядовий кур'єр. - №76. - 2005. - С.13.

⁴ Биковський Л. Спомини про професора д-ра В. П. Тимошенка // Наукові записки УТП. - №9. - Мюнхен. - 1966. - С. 209-222.

⁵ Так само - С.211.

⁶ Так само. - С. 212.

⁷ Тимошенко В. Картели і трести. Модерні форми організації промисловості. - Прага. - 1923. - С.7.

⁸ Злупко С.М. Завжди залишався українцем // Урядовий кур'єр. - №76. - 2005. - С.13.

⁹ Тимошенко В., М. І. Туган-Барановський. Західно-європейська економічна думка (промова з приводу п'ятих роковин смерті) / Науково-ювілейний збірник українського університету в Празі, присвячений панові президентові Чесько-словацької республіки проф.

Др. Т. Масарикові для вшанування 75-х роковин його народження. Частина 1. Прага. - 1925. - С.11.

¹⁰Злупко С. М. Історія економічної теорії: Підручник. - К.: Знання. - 2005. - 719 с.

¹¹Злупко С.М. Теорія сільськогосподарських коливань Володимира Тимошенка і динаміка сільського господарства України // Наукові записки. Том 18. Економічні науки. - 2000. - С.18-19.

¹²Биковський Л. Вказ. Праця. - С.213.

¹³Злупко С.М. Теорія сільськогосподарських коливань Володимира Тимошенка і динаміка сільського господарства України // Наукові записки. Том 18. Економічні науки. - 2000. - С.19.

¹⁴Тараненко О.С. Історія економічних учень: Навч. посібник для дистанційного навчання. - К.: Університет «Україна». - 2007. - 302 с.

¹⁵Злупко С.М. Український економіст - радник урядів УНР і США // Молодь України. - 24 травня. - 2005. - С.2.

¹⁶Биковський Л. Вказ. Праця. - С.215.

¹⁷Злупко С.М. Теорія сільськогосподарських коливань Володимира Тимошенка і динаміка сільського господарства України // Наукові записки. Том 18. Економічні науки. - 2000. - С.21.

¹⁸Грабинська І. Циклічність сільськогосподарського виробництва: проблеми дослідження // Вісник Львівського університету. Серія економічна. - Випуск 24. - Львів. - 1999. - С.94.

¹⁹Злупко С. М. Історія економічної теорії: Підручник. - К.: Знання. - 2005. - 719с.

²⁰Биковський Л. Володимир Прокопович Тимошенко // Визвольний шлях. - №5. - 1957. - С. 550-559.

Ковдык В.В., Косолап Н.Е.

Владимир Тимошенко - украинский экономист с мировым именем

В работе исследуется жизнь и научная деятельность выдающегося украинского ученого В.П.Тимошенко. Раскрыт его значительный вклад в развитие экономической науки. Обращается внимание на достижения ученого в отрасли аграрной экономики.

Kovdyk V.V., Kosolap N.E.

Volodymyr Tymoshenko - ukrainian economist with the world name

Life and scientific activity of the famous Ukrainian scientist V.P.Timoshenko is probed. His considerable contribution to development of economic science is shown. Attention also applies to his achievement to the industry of agrarian economy.